

Nemzeti Múzeum
Széchenyi könyvtára
Budapest

SZILÁGY SOMLYÓ

EG JELEN IK H ETEN K ÉNT

Előfizetési díj:
Égy évre 8 Pengő, 1/2 évre 4 Pengő, 1/4 évre 2 Pengő,
számonként 20 fillér.

Társadalmi és politikai hetilap

Főszerkesztő:
Dr. UDVARI JÓZSEF

Hirdetések díjai:

Hivatalos hirdetések félhasábig 6 Pengő,
nyiltér soronként 40 fill. Álláskeresők hirdetése 80 fill

Önkormányzatok feladata a magyar állam keretében.

Kezdetben a térben távollevő központi hatalom pótlására lettek hivatva. Később az erőszakos, majd gyengülő főhatalom ellen lettek az egyéni és helyi jogok bástyái. Az elnemzetietlenítő királyok uralkodása alatt a tiszta magyar élet megőrzői voltak. Ma? — Saját hatáskörben a helyi viszonyokat érintő kérdésekben rendeleteket hoznak és azokat, valamint a központi hatalom rendelkezéseit kebelükből választott tisztviselőkkel végrehajtják.

Ezt mondja a közigazgatási jogtudomány és a jogtörténet. De a rideg szavak mögött is érezzük, hogy kellett valami magasabb erkölcsi tartalmat is rejteniök, melyet az érdemükben dus történelmi multból mentettek át, és amellyel a mai minden magyar erő összefogását igénylő időkben a haza szent céljait szolgálják.

Ennek a magasabb hivatásnak a betöltése egyben az önkormányzat lényege is. A mai jogi szabályozás arra minden lehetőséget megad. Teljesítését a magyar haza az önkormányzatok közön-ségétől, vezetőitől és tisztviselőitől várja.

A központi kormányzat az egész országban, mint egységnek szükségleteit igyekszik kielégíteni. Intézkedéseit minden egyes ügyre, sőt azok minden csoportjára sem terjesztheti ki. Vannak feladatok, melyeket távolról, a körülmények részletes ismerete nélkül helyesen betölteni lehetetlen. Vannak olyanok, amelyeket egy erős önszervezetű és hivatástudatának magaslatán álló társadalom tökéletesebben tud betölteni, mint a hivatalos igazgatás.

Jogokat és hatalmat adott tehát az állam meghatározott közületeinek arra, hogy területeiken fölvetődő kérdéseket és hiányokat a helyi akaratnak, a közvetlen tárgyismeretnek és az ország javának értelmében megoldják és betöltsék.

Ez a jog azonban súlyos köteleltséget is jelent. Nem csak lehetőséget ad, hanem fiatalos akarattal, bölcs belátással, döntésre és cselekvésre való képességgel kell is élni vele.

Boldog az az állam, melynek polgárai szervezett társadalom keretében, bátorsággal, de mély erkölcsi felelősséggel megoldják a haza szolgálatára azokat a kérdéseket, melyek különben a központi kormányzatot terhelnék tul. Evvel nem csak terheket vállalnak át magukra, hanem az ügyek saját izlésük

szerint és tökéletesebb megoldását is el-
érik.

A román uralom alatt szétzüllesztett magyar közéletre, de az annál inkább

összeszokott és egybekovácsolódott társadalmi erőkre az erdélyi önkormányzatok keretében ebben a szellemben különösen nagy feladatok várnak.

AZ ARADI VÉRTANUK

kegyeletes emlékének szentelte napját Szilágysomlyó is, október 6-án, a magyar szabadságharc sötét emlékü nagypéntekének gyászos évfordulóján. Az október eleji szellő fájdalmasan fúj a Magura őszbécsvarodott feje fölött, siratva talán zokogó fájdalommal az elnémult vértanukat idéző emlékezetet. A felettünk elszálló vándor felhőszárnyak is betekapcsolódnak a sirató zokogásba, hogy együtt hódolhassanak a magyar vértanuknak.

Fájón bocsájtja át a Nap is bágyadt sugarait a szomorúság nehéz ködfátyolán, alig nyitva ki álmos szemeit, hogy ne lássék rajta a sirás vörös színezete. Ez alatt pedig bánatos hanggal hívják a tornyok harangjai a gyászistentiszteletre a város lasosságát, hogy engesztelést esdjenek rájuk a kegyelmek égi Osztagától, a megszentelt falak között.

Ezután a különböző iskolák ünnepelték műsoros keretek között az Aradon meghalt hősi Tizenhármait!

A gimnázium ünnepsége táborig misével kezdődött az udvaron, amit kegyeletes váltófutó előzött meg. A gimnázium futója (Erdődi B., Kiss E., Simay Gy., Gere A., Takár K., Mihálka Sz., Diklics A. és Csigás F.) nyerte 3 p. 55. mp.-es idővel a Levente-csoporttal szemben. (Barna, Hegedüs, Tóth, Somogyi Kálmán, Varga, Bokor és Farmathi Z.) Az ő idejük is szép. 4 p. 21 mp.-cel A távolság az állomás és a gimnázium közt levő utszakasz. A váltófutó megrendezése és betanítása Brassay K. tanár munkáját dicséri.

A nagyszabású ünnepséget Köhalmi M. Szevér igazgató szavai nyitják meg, utána pedig Rácz I. tanár magasívelésű beszéde következett. Méltatja a Vértanuk nagyságát, példaként állítva áldozatukat a Levente ifjúság elé. Rátér a 22 évi idegen uralom alatt levő küzdelmes magyar életre, amelyet az összefogás tudott szétzuzni. Néma kiáltásokban mostan is benne van az összetartást hirdető ige. Szellem-óriásuk ma is itt lebbeg felettünk, tovább él a magyar honvédek hősiességében. Nagy tetszést kiváltó beszédét a magyar ifjúsághoz, Leventékhez szólva fejezte be, eléjük tárva köteleltségükből fakadó szebb és boldogabb jövőndő életüket.

Következett a gimnázium zenekari száma, mely méltán illeszkedett bele a nap jelentőségébe. A zenekar fejlődése biztató ígéretekkel kecsegteti a várost. Itt is Rácz tanár kezemunkájának gyümölcse érlelődik, lelkes ifjúságában.

A nagyszámu hallgatóság lelkét elringatták a dicső Tizenhárom emlékezetének égő fájdalmaiban.

Utána Kiss Emil szavalt, mélységes átérzéssel a Vértanukról.

Még egy kellemes meglepetése volt a színvonalas ünnepségnek, Némethy Rudolf bemutatkozása. Gyönyörűen zengő, lágy baritonjával művésziesen énekelt, Jancsó Annuska lehelet-szerű zongorakiséréttel.

A hősi emlékmű leleplezése.

Az ünneplő közönség az épületbe vonult végül, hogy tanuja legyen a főbejárattal szem-

ben elhelyezett hősi emlékmű leleplezésének, amellyel a tanárikar és az intézet növendékei hálájukat rótták le annak a négy gimnáziumi tanuló emlékezetének, akik 1915. májusában hősi halált haltak a keleti harcvonalban, akik a cselekvő hazaszeretet történelméből ily szép vizsgát tettek, örök értékű példájának minden somlyói diáknak.

Az a körülmény természetesen százsorosára emeli ennek erkölcsi értékét, hogy ezt a művészi kivitelezésű domborművet a gimnázium agilis, sokoldalú tevékenységéről ismert Rácz tanár készítette, Luka kőfaragó mester segítségével. Ezt a remekművet meg kell nézni mindenkinek!

Az avató, illetve leleplezési beszédet Pajor tanár mondta. A magyar lelkiismeret megidézésével kezdi ragyogó beszédét. Ha most megszólalnának ezek a hősök, akik neveit köbe véste a kegyeletes sziv, azt mondanák, ha mi jók voltunk hősi halottaknak, ti, magyar ifjúság legyetek jók élő hősöknek! E vértől vöröslő tábláról ragyogjon a lelkekbe az áldozatos magyar vitézek emlékezte.

Ezután az ifjúság nevében Némethy R. korszoruzta meg az emlékművet, míg befejezésül Bakó István szaval időszerű verset Adytól, sok finomsággal. A lélekemelő ünnepség a Szózat hangjaival ért véget. A gimnázium ezzel marandó művet emelt köbe véste a hősöknek, a jelenlevők sokaságának szívébe pedig marandó emléket arról a tanári karról, amely ily szépen és felemelő módon csepegteti az ifjúság lelkébe a magyar hősök dicső tiszteletét.

Az október 6-án bágyadtan leáldozó Nap pedig még megmaradt aranyfogatu sugaraira vette a mi ünneplésünket és a Magura-város hazafias közönségének tiszta magyarságát rá-tündökölte a vadvirágos, marosparti temető soha el nem felejthető sirhalmaira. Fügedi P.

— **A Mécs-est október hó 18-án lesz.** Mint már megirtuk, hogy erdélyi kör-
utján Mécs László, a ma élő költők fejedelme, a spirituális lírának legnagyobb alakja, Szilágysomlyóra is ellátogat. Október 18-án Szilágysomlyón, 19-én Szilágycsehben és 20-án Zilahon tartott estet. Mindenütt nagy érdeklődéssel várják, hogy egy est keretében megismerhesék lebilincselő szavaló művészetének bemutatásával költői lelkének nagy értékeit.

— **További 4000 ember kapta a Nemzetvédelmi Keresztet.** A Kormányzó Ur Óiöméltósága október 1-én kelt legfelsőbb elhatározásával ujabban, mintegy 4000 polgári személynek adományozta a Nemzetvédelmi Keresztet. — Örömmel közöljük, a Szilágysomlyó és vidéke kitüntettjeit is: Farkas László gyógyszerész, Halmágyi Ernő gyógyszerész, dr. Hosszu László, teológiai tanár, Lengyel Endre fakereskedő, Nagy Ernő ref. lelkész, Nagy Gy. György földbirtokos, dr. Nádudvary György, városi orvos, Szilágyi Traeger Károly gyógyszerész, Szilágyi Sándor dohánynagyáruda-kezelő,

Szüret előtt.

Ha egybevetjük a Gazdaságkutató Intézet jelentését a földművelésügyi miniszterium, illetve az Országos Gazdakamara rendszeresen kiadott helyzetjelentéseivel általánosságban megnyugtató képet kapunk. A nyersanyagellátás zökkenőit igen tekintélyes mértékben sikerült már eddig is elhárítani, az élelmezés szempontjából pedig az idei gazdasági év eredményei lehetővé teszik a lakosság egyenletes, nyugodt ellátását. A háborus viszonyok természetesen követelik meg minden vonalon a céltudatos megszorításokat s ha a magyar tervgazdálkodás a jövőben is megfontolt beosztással használja fel a rendelkezésre álló készleteket, minden különösebb optimizmus nélkül bizakodóan tekinthetünk az elkövetkező hónapok elé.

A Gazdaságkutató Intézet összefoglaló jelentése az árindex stagnálását mutatja és bár itt tekintetbe kell venni a hazatért területek hatását, az tagadhatatlan, hogy a megélhetés drágulása nem öltött rendkívüli méreteket. Ezt azért érdemes külön hangsúlyozni, mert hiszen valóban rendkívüli időket élünk s nem lenne csodálatos, ha az árak nagyobb arányú emelkedésében is kifejezésre jutna az a nagy és hatalmas erőfeszítés, amellyel az egész magyar élet küzd és dolgozik, hogy biztosítsa az ország jobb és biztosabb jövőjét.

Az okos takarékoskodás jellemzi közellátási politikánkat s aki csak kissé is ismeri a szomszédos államok szigorú intézkedéseit, az örömmel állapíthatja meg, hogy Magyarországon még mindig összehasonlíthatatlanul bőségesebb a közellátás, mint a környező államokban.

Az őszi napokkal egyre közelebb érkezünk a szürethez s joggal reménykedhetünk abban, hogy országos viszonylatban az idei szőlő és bortermésünk is eléri a jó, közepes eredményt. Az időjárás okozta károk, a peronoszpóra egyes vidékeken, így a Szilágyságban is, végzett pusztítása tekintélyes veszteséget jelent ugyan, de veszedelmes hiány e téren sem fog bekövetkezni. Bizonyos, hogy 1941-ben csendesebb halkabb, lesz a szüret, de ez természetes következménye a nehéz és komoly időknél. Ma nincs időnk mulatozni, le kell mondanunk a szüreti vigóságokról is. Ma dolgozni kell és csak dolgozni kell.

Borunkat, jókedvünket eltesszük azokra az időkre, amikor újra békében élhetünk, amikor nem lesz szükség kényszerrendszabályokra, amikor csak az alkotó, termelő munkával foglalkozhatunk.

A magyar közellátás rendje, a szociális szempontok határozott figyelembevételével, gondoskodik minden vonalon a készletek igazságos elosztásáról s ha az elkövetkező hónapok bizonyos nehézségek elé is állítják mindennapjainkat, az kétségtelen, hogy máris sikerült biztosítani a legszükségesebbeket. Az alkotó munka nem fog fennakadást szenvedni az ellátás elégtelenségén s az a gondosan kidolgozott ellátási

terv, amelynek jegyében élünk, minden esetre jobb és nyugodtabb életet biztosít, mint volt a legutóbbi évben.

Most csendes szüretünk lesz, hogy annál vigabb, annál ünneplőbb lehessen majd az elkövetkező.

Kik kaphatnak kiházasítási kölcsönt?

Erdélyszerte nagy érdeklődést keltett az Erdélyrészi Gazdasági Tanácsának az a kezdeményezése, amelyben javaslatot tett a kormány illetékes tényezőinek a szegénysorsú erdélyi fiatal mátkapárok kiházasításának kölcsönrel való támogatására. A kormány a tanács ismételt előterjesztése alapján megtette a megfelelő lépéseket, hogy a nemzetpolitikai jelentőségű akció mielőbb lebonyolításra kerülhessen. A gyermekáldással törleszhető kiházasítási kölcsönakció erdélyi lebonyolítására az EPOL (Egészségpolitikai Társaság) kapott felhatalmazást, amely a visszacsatolt megyék fiatal házasságainak családalapítását elősegítendő, kétszáz esetben jegyesspárónként 400—400 pengős kamatmentes házasági kölcsön elnyerésére teremtett lehetőséget az „Erdélyért” akció keretében és támogatásával.

A pályázat feltételei a következők:

Mindazok az erdélyrészi jegyesspárok, akiknek megélhetésük, munkájuk révén biztosítottnak látszik, de a családi tűzhely megalapításához szükséges összeggel nem rendelkeznek, továbbá a visszacsatolt Székelyföld és magyar szörványterületek bármely községében illetőséggel rendelkeznek, valamint 30—35. életévüket még nem töltötték be, résztvehetnek a pályázaton. Pályázhat a vőlegény, nem erdélyi illetőségű menyasszonyával is.

A jegyesspárnak legkésőbb 1941. október hó 15-ig közösen aláírt, bélyegmentes kérvényt kell intézniük az illetékes alispáni hivatalhoz. A kérvényhez az alábbi iratokat

kell csatolni: 1. A vőlegény és a menyasszony születési anyakönyvi kivonata. 2. Hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a jegyesspár egyikike sem szenved semmilyen szociális betegségben, testileg és szellemileg egészséges (Mindkét vérvizsgálati lelet melléklendő.) 3. Községi bizonyítvány a vőlegény és menyasszony a) illetőségéről, b) vagyontalanságáról, továbbá c) kifogástalan nemzeti és erkölcsi magatartásáról. A kérvényben fel kell tüntetni egyrészt azt, hogy a házasság milyen célra kívánják a kölcsönt fordítani, másrészt azt is, hogy miképpen képzelik el a jövő közös életüket: miből fognak megélni, hol laknak és miből nevelnék születendő gyermekeiket. A kérvényben közölni kell, hogy mi a vőlegény és menyasszony jelenlegi foglalkozása, milyenek életkörülményeik, továbbá tüntessék fel azt is, hogy családjukban hány élő testvérük van, hány halt el, milyen idős korában és milyen betegségben.

A kiházasítási kölcsönakcióval szembeni kérelmekben egyébként készpénzzel nyújt felvilágosítást az Erdélyrészi Gazdasági Tanács központi irodája, válaszbélyeg mellékelése esetén vidékre levélben is. (Címe: Kolozsvár, Kosuth Lajos utca 58. szám, II. emlet.)

Több olvasónk kérésére közöltük ilyen részletesen a kiházasítási kölcsön feltételeit s bár a határidő veszedelmesen közeledik, azért aki pályázni óhajt s azonnal szerezze meg a kívánt iratokat s azokat a kérvénnyel együtt küldje be az alispáni hivatalba, ahonnan illetékes helyre terjesztik.

Ahol a falu tehetséges fiait és leányait tanítják.

Az eddig elvégzett VI. elemi osztály az idők változásaival kapcsolatban kevésnek bizonyult. A kormány ezért rendszeresítette a VIII. osztály bevezetését. A kérdést most már csak az nehezítette meg, hogy mi történjék azzal az iskolapadjaiból kinőtt fiatalokkal, akik a gazdasági életrendszernek megváltozásával akarnak bekapcsolódni az új magyar iparba, kereskedelembé?

Erről kíván gondoskodni a Kalot főiskola felállítására. Ez a Katolikus Agrár Legények Országos Társulatának Népfőiskolája. Mint oly sok nemzeti gondolat, úgy ez is Szegeden öltött testet. Az első növendékek a gazdanép tanulmányúrói közül kerültek ki. A tanfolyam ideje négy hónap. Mikor az első csoport kikerült az életbe, megalakították a Széchenyi Szövetséget, hirdelve a Széchenyi által hangoztatott nevelési elveket. Azután e lelkes ifjúsági csoport földművelő szövetségbe tömörült, hogy 160 hold földön megmutassák a modern gazdálkodás elveit az öregeknek. Nemsokkal később Esztergom, Szentes, Győr, Csongrád, Eger és e sorok szerény írójának szülővárosa, Mezőkövesd követte Szeged példáját.

A népfőiskola történetének azután újabb fejezetét a sárospataki főiskola tanárai írták, akik a falu tehetséges ifjait most már felekezeti különbség nélkül összehívták két hétre a Szeretfalva jelképes községbe.

1938-ban finn támogatással Nagytarcsán, 1939-ben Veszprémben, 1940-ben Tatán nyílt meg kéthetes népfőiskolai tanfolyam.

Mikor az érdi főiskola munkáját a Kalot agilis vezetői elkezdték, arra gondoltak, hogy az eddigi tapasztalatok felhasználásával új embertípust kell nevelni, amely átformálja a falut, megérti az idők szavát, alkalmazkodik a megváltozott életkörülményekhez. A népfőiskolának ma már 2 népegylete van: Érden és Csik-somlyón.

Érd község (Fejér-m.) igen szép történelmi multra néz már vissza. II. Lajos, a rettenetes sorsú királyunk seregével innen indult Mohács, nemzeti nagylétünk nagytemetője felé. Aztán a törökök Hamza bég vezetésével fészkeltek be

magukat ide. A népfőiskola épülettömbje alatt ma is meg van az a több száz méter hosszú folyósó, amely abból az időből maradt reánk és amelyben szenvedett embertelen kinokat Szapary Péter gróf.

Ma már a tudomány csarnoka ez az épület, hogy ölelkezessék össze a történelem a tudományosság éltető karjaival.

A népfőiskola munkarendje 3 féle irányzatú. Vezetőképzés, kultúra-felemelés és kimondottan gazdasági tanfolyamok. A hallgatók a tanfolyam ideje alatt községi életet élnek, választanak maguk közül bírót, jegyzőt, képviselőtestületet, iskolaszéket, pénztárost, stb.

Magtanulják az élet minden lehető eshetőségeit. Gyakorlat, elméleti kiképzés, világnézet, nemzetpolitikai és gazdasági irányelveket. Ezenkívül irodalmat, történelmet, polgári jogokat, táncot, zenét, igazi magyar dalt, művészetet, hagyományokat. Beléjük nevelik azt is, hogy a magyar ember igen is alkalmas megfelelő kiképzés után a kereskedelemre, iparra. Akié az ifjúság, azé a jövő, így tartja a küzmondás. A Kalot pedig ezt így javítja: akié a kereskedő- és iparos-ifjúság, azé az ország.

A Kalot testvérmozgalma a Kalász, a Katolikus Agrár Leányok Szövetsége. Első népfőiskoláját Bodajkon nyitotta meg.

A magyar lányokat itt készítik elő 3 hónapos tanfolyamon, hogy miképpen kell jó családnőnek, ügyes gazdasszonyként lenniük. Magtanulják, hogyan kell szakszerű baromfitenyésztéssel, szövéssel, varással stb. a konyha jóvelmét fokozni, illetve megalapozni. Tanulnak erkölcsöt, honismeretet, számtant, gazdaságtant, egészségtant, helyesírást, táncot, zenét, stb.

Igy nevelődik a magyar fiatalság, előkészítve a küzdelmes életre, amely meghozza majd termő gyümölcsét az egyed, a család számára, ezeken át pedig a nagy közösségnek, mert ilyen szakképzett, művelt fiatalságra van most szükség, aki az esetleges nehezebb viszonyokat is, mint amilyenben élünk, zügolydás, elégedetlenségének hirdetése nélkül, felemelkedett lélekkel tudja elviselni. F. P.

HIREK

Felelős szerkesztő
és kiadó:
Lázár Géza

Főmunkatárs:
Somlyói Eller Gizella

— **Gyűjtés a Vöröskereszt javára.** Abban az országos mozgalomban, amelyet a háboru sebesültjeinek javára gyűjtött a nemzet október 4—5-én, Szilágyosomlyó is részt vett, igen szép eredménnyel. A gyűjtésben, mint minden ilyen irányu akcióban a 3 testvér Nőegylet buzgólkodott a Kath. és Ref. Nőszövetség és a Román Gör. Kath. Nőegylet. Eredmény a perselyekben: 473.66 Pengő. Gyűjtőíveken: 606.14 P. Összesen: 1079.80 P.

— **A Zöldkeresztes népelelmezési tanfolyam** október hó 11-én d. u. 4 órakor kezdődik az óvodában. A tanfolyam díjtalan. Jelentkezni lehet minden nap d. u. 4 órától. Tartama 4 hét.

— **Szilágy vármegye Vitézi Széke** ez uton is közli a vitézekkel és vitézjelöltekkel, hogy könyvek, szobrok, képek stb. megrendelése nem kötelező akkor sem, ha azok vitézi vonatkozásúak is. Ha ilyen művek terjesztői arra hivatkoznak, hogy azok megvásárlása a vitézekre, vitézjelöltekre kötelező, utasítsák el és azonnal jelentsék a területileg illetékes vitézi székkapitányságnak, az ilyen terjesztők elleni rendőrségi eljárás megindítása céljából. Minden vitéz és vitézjelölt maga határozza meg, hogy az ilyen műveket megrendeli-e, vagy sem. A vitézekre vonatkozó kötelező rendelkezést az Országos Vitézi Szék a Székkapitányságok útján hozza a vitézek tudomására. — *vitéz Szabó Gyula ezredes, székkapitány.*

— **Ismét engedélyezik a politika-mentes gyűléseket.** A Magyar Távirati iroda jelentette, hogy miután a gazdasági munkák nagyrészt befejeződtek, a jövőben — a politikai jellegű gyűlések, összejöveteleket — ha megtagadásukra helyi közrendészeti okok nem forognak fenn — ismét engedélyezni fognak. Így a kormány hatóságilag látta meg, alapszabályokkal rendelkező társadalmi egyesületek az alapszabályaikban előírt rendes közgyűléseket, a működésük szempontjából szükséges egyéb gyűléseket, összejöveteleket, előzetes rendőrhatalósági engedély alapján a jövőben szintén megtarthatják.

— **Hedy Lamarr életrajza** a világhírű filmsztár saját tollából a Szinházi Magazin új számának szenzációja. Márai bemutató Hamburgban, Fényes Alice látogatása Mezey Máriánál, fotóriport Röck Marikáról, Zagon István furcsa mérlege, Ambrózy Ágoston, Baróty Géza, Barsi Ödön, Orbók Attila, Szántó Dénes, Szentgyörgyi Ferenc kritikái, cikkei és novellái díszítik az új számot, melynek gyermekmelléklete a gyermekek kedvence a Kis Magazin.

— **Megakadályozzák a mezei lopásokat.** A földművelésügyi miniszter a mezei lopások megakadályozása végett felhívta valamennyi törv. hatóság első tisztviselőjét, hogy azonnal utasítsák a községi és magán mezőőröket, hogy fokozottabb éberséggel vigyázzanak és az érdekelt birtokosokkal karöltve a rendelkezésekre álló eszközökkel mindent kövessenek el a mezei lopások megakadályozására. A tetteseket gyorsan nyomozzák ki és szigorúan büntesésk meg.

— **Kávébehozatal.** Két budapesti gyarmatárú nagykereskedő kapott engedélyt kávébehozatalra. Brazíliai kávéról van szó, amelyet Portugáliában tároltak és Svájcban át hozzák be. A behozatalt kompenzációs alapon bonyolítják le, valuta helyett paprikával és más magyar termékkel egyenlítik ki a kávé árát.

— **Pilóták a lebegőkerék feltalálójának sirjánál.** E hó 5-én Szamosfalván a budapesti sport és vitorlázógépek bevonásával nagyobb szabású bemutató volt. Azután kegyeletos megemlékezésül felkeresték a házsongárdi temetőben Martin Lajos sirját. E professzor volt az első repülő Erdélyben, aki lebegőkerék elnevezésű találmánya segítségével repülőgépet szerkesztett és sikerült a levegőbe felemelkednie.

**JOBB
KIVITELBEN** 150.-?

Ugyan, ugyan — jobb öltöny hogyan lenne olcsóbb? Lehetetlen dolog ez. De a világítás terén ilyesmi bizony lehetséges! Sokkal jobb fényt adnak sokkal olcsóbban a nemesgáztöltésű Tungstram Krypton lámpák! Tudjuk: olyan csekély az áramfogyasztásuk, hogy saját árukat megtakarítják égés közben.

— **Milliók kereset a kincstár ellen.** Bánffy Albert földbirtokos 1,170.000 P.-ös kártérítési keresetet adott be Kolozsvárott a kincstár ellen, az állami méntelep céljaira igénybevett hatalmas bonchidai birtokán a megszállás ideje alatt elszendvedett károkért. A kereset a magyar kincstárt, mint a román állam jogutódját hívja ezzel perbe.

— **A hamu értékes trágya.** A fahamuban átlag 2—4 % foszforsav és 10—15 % káli van, azonkívül tekintélyes mennyiségű mész. Eldobásával tehát önként olyan értékéről mondunk le, melyeket aztán nagy pénzekért műtrágya formájában kell visszavásárolnunk. Különös jelentősége van a fahamunak rétek trágyázásánál; a burgonyavetésnél lézkenként néhány jó marék hamu hintésével a termést nagyban emelhetjük. A kilogozott, ruhamosásnál elhasznált fahamu értéktelen. Összel s egész télen gyűjteni lehet a hamut s tavasszal a gazdaságban felhasználni.

— **Németországban kés nélkül nyuzzák az állatokat.** A munkatöbblet, ami a sertésbőr lenyuzásával adódik, a szakköröket arra készítette, hogy új eljárásokat keressenek. Németországban ujabban gépet szerkesztettek, amely a sertésekről egyszerűen lehuzza a bőrt. Magyar szakkörök is érdeklődnek az új eljárás iránt és amennyiben megfelelőnek találják, magyar vágóhidakon is meghonosítják ezt az új eljárást.

— **Megvalósul az állami munkaközvetítés.** Még az év elején elkészült egy nagyszabású törvényjavaslat, amely életre hívja a munkakamara intézményét. Ugyanakkor kidolgozták a munkaközvetítés államosítására vonatkozó törvényjavaslat tervezetét is és ezzel egyidőben elhatározták az Állami Munkaközvetítő Hivatal felállítását. E hivatalok Nagyváradon, Kolozsvárott és Marosvásárhelyt nyernek elhelyezést.

— **Olcsón kapnak tenyészsertést a kisgazdák.** A földművelésügyi miniszter segíteni kíván a kisgazdák sertéstenyésztési lehetőségein. Egy-egy vármegyében 150—400 drb. kocát oszt ki 30%-kal olcsóbban. Az akció lebonyolításával a miniszter a Mangalicatenyészők Orsz. Egyesületét bizta meg, amit november végéig be kell fejezni. Az igényléseket a gazdasági felügyelőségeken kell bejelenteni, 100 P. előleg befizetésével.

— **Az iparügyi miniszter szabályozta a gyanta gyűjtést.** A szappan, papír, nyomdafesték, lakk és kocsikénőcs iparnak nélkülözhetetlen nyersanyaga a gyanta, amit eddig Délamerikából, Portugáliából és Franciaországból hoztak be. Ez a behozatal most szinte lehetetlen és éppen ezért felhívja figyelmét a miniszter különösen az erdélyieknek, ahol rengeteg sok a fenyőerdő, amely fa izzadmánya a gyanta. Ezért a jövőben rendszeresen gyűjteni kell a gyantát, amelyért jó árat fizet a kormány. Egyébként a kitermelt fenyőfából csapolással vonják ki majd a gyantatartalmat.

— **Meggyorsítják az uzorabíró-sági eljárást.** Az árdrágító visszaélések és a közellátás érdekeit veszélyeztető büncselekmények esetében meggyorsítja és egyszerűsíti a törvény az ügy letárgyalását. A terheltet a kir. ügyészség nyomozás nélkül 3 nap alatt az uzorabíró-ság elé állítja. A rendelet már életbe lépett.

— **Kiosztják a zsidó kereskedők-nél lefoglalt cipőket.** Az Áruellátási Bizottság a cipőárusításra ki nem jelölt kereskedők raktáraiban maradt készleteket rövidesen szétosztja a kijelölt kereskedők között. Ezek értékét országszerte több millió P-re becsülik.

— Zöldmezőgazdasági és pásztorképző-tanfolyam. A földmivelésügyi minisztérium ki- rendeltsége legeltetési társulati, birtokossági elnökök, gazdák, pénztárosok, jegyzők és egyéb közegek, valamint községi bírók és előjárósági tagok, továbbá oly kisgazdák részére, akik rét- és legelő-területtel rendelkeznek, az 1941. év folyamán és az 1942. év elején zöldmezőgaz- dasági tanfolyamok 8 naposak, a pásztorképző tanfolyamok 4 naposak. A tanfolyamokat a vár- megyei m. kir. gazdasági felügyelőségek szer- vezik, amelyen az előadásokat az Erdélyi Ma- gyar Gazdasági Egyesület Zöldmezők szakosz- tályának előadói látják el. A hallgatók elszállá- solásáról, ételmezéséről és az előadások tartására szükséges tanteremről az Erdélyi Gazdasági Egyesület Zöldmező szakosztálya gondoskodik. A jelentkezők számára képest vármegyénként egy-egy zöldmezőgazdasági és egy-egy pásztor- képző tanfolyam lesz.

— A III. Országos Protestáns Napok Előkészületei. Az Országos Bethlen Gábor Szö- vetség, mint a magyar protestánság egyetlen átfogó szervezete, ez évben is megrendezi Bu- dapestben október 26—november 2-ig az immár hagyományossá vált Országos Protestáns Na- pokat. A napok gazdag főünnepségei: evangé- lizáció, értelmiségi-, hivatásköri-, egyházvédelmi-, ifjusági-, munkás- és asszonykonferenciák: Pro- testáns Irodalmi és Művész Est a Magyar Mű- velődés Házában a protestáns élet kiválóságai- nak és művészeinek közreműködésével. Egyház- zenei ünnepély a Zeneakadémiában, ünnepi is- tentiszteletek, koszos kegyeleti staféta a pro- testáns temlomok elől protestáns nagyságok emlékművéhez, a Soli Deo Gloria közgyűlése és Délvidéki Estje; Evangélikus Nőszövetség kézimunkakiállítás, Országos Református Lel- készegyesület közgyűlése. Október 31-én Refor- máció Emlékünnep a Vigadóban az immár év- tizedek óta hagyományos gazdag tartalommal.

— Vidéki felutazók részére 50%-os uti kedvezmény. Utazás október 24-től no- vember 7-ig. Vidéki felutazók részére Budapest- ről kiindulva bármely állomásra oda és vissza további kedvezmény. Vasúti igazolványok vásár- lása a protestáns lelkészi hivatalokban, az IBUSZ fiókirodáiban és bizományosainál (álló- mási IBUSZ pavilonokban) és Hangya fiókinté- zeteinél. A MEFTER-en 50%-os menetdíjke- zvedmény. A HÉV-on II. osztályú jegy III. osz- tályon oda-vissza jogosít. Vidéki felutazók ré- szére kedvezményes elszállásolás. Az Országos Protestáns Napokra vonatkozó felvilágosítást készségesen nyújt az Országos Bethlen Gábor Szövetség, Budapest, IV., Semmelweis-utca 17. I. 1.

— Megtorlás vár a közellátás veszélyeztetőkre. A nehéz viszonyok ránk nehezedő terheit egyformán kell visel- nie mindenkinek. Már a világháborúból meg- tanulhattuk, hogy a közellátással való vissza- élés a nemzet életét fenyegető bűn, amelyet meg kell előzni s ha valaki mégis elköveti, szigorúan megbüntetik. Az ide vágó vissza- élés eddig csak kihágásnak volt minősítve, mostantól az 1941. évi X. tc. alapján vétség, vagy bűntett. 3 évig terjedhető börtönnel, hivatalvesztéssel és vagyoni elégtétellel.

Fest, tisztít vegyileg: női, férfi és katonai egyenruhákat

PAPP ISTVÁN, kelmefestő és vegytisztító.

Felvételi üzlet:

Gróf Teleki Pál-tér 5. sz. (az autóbusz-megálló mellett).

Gallérokat vállalok!

Postai megbízást elfogadok.

Darázscsipés túróval

1 tojás és 6 deka vajjal:

YÉSZTA: 6 deka vaj, 1 tojás, 10 deka cukor, 12 deka túró, 20 deka liszt, 1/2 csomag Dr. Ötker sütőpor, 1/2 citrom héja és leve
RÁTÉT: 1 evőkanál cukor, 2 evőkanál méz, 1 evőkanál tej, 10 deka mandula hámozva, 1 csomag Dr. Ötker vanillincukor

A vajat habosra keverjük, azután hozzáadjuk a cuk- rot, tojást és áttört túró, a citrom reszelt héját, végén a sütőporral vegyített szitált lisztet.

A rátéthez a cukrot mézzel és tejjel felmelegítjük, a hámozott és fele őrölt, fele durván vágott mandulát és vanillincukrot belekeverjük. Lehűtve, a tortaformá- ban simára elosztott tésztára kenjük.

Sütési ideje: kb. 35 perc, közepmeleg sütőben.

Kihűlve Dr. Ötker krémmel tölthetjük: 1/4 liter tej, 1/2 csomag mandulakrémpor, 5 deka cukor, 6—8 deka vaj.

Dr. Ötker *sütőporral és vanillincukorral*

Időszerű és befőző receptkönyvet kívánságra ingyen küld: Dr. Ötker A Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Légoltalmi liga.

Talán különösnek látszik a közönség előtt, hogy most irunk erről a tárgyról lapunkban, amikor az elsőtítési kényszer alól az Erdélyi ré- szek is fel vannak oldva.

Az időszerűséget az adja meg, hogy vá- rosunkban is a sokoldalú előkészületek után megalakult a „Légoltalmi Liga” helyi csoportja, (jele **L**). Egyes szervei ugyan már a névleges megalakulás előtt is működtek, előadások és gyakorlati uton már több ízben tudomást vett a város közönsége annak létezéséről, maga a vá- ros közönsége azonban eddig tevőleges részt nem vett a helyi liga munkájában.

A „Légoltalmi Liga” helyi csoportjának te- hát az a feladata, hogy a város összes lakossá- gát előkészítse azon feladatok pontos és lelki- ismeretes teljesítésére, amelyet egy esetleges légi repülő-támadás esetén egyénenként megoldani kell öntevékenyen.

Már látjuk és érthetjük e meghatározásból, hogy a légi támadások esetén a lakosság leg- főbb feladata az önvédelem lesz és erre is kell az összes lakóhelyeket berendezni és a város minden egyes lakóját előkészíteni és kioktatni. Ezt fogja csinálni a légoltalmi ligába csopor- tosult lakosság, — az arra illetékes hatóság vezetése és irányítása mellett.

Légoltalmi öntevékenységhoz tartozik pél- dául annak a felismerése is, hogy az éjjeli el- sőtítést ne csak attól a félelemtől csinálják az utcára nyuló ablakoknál és ajtóknál, mert a rendőr esetleg meglátja a hiányos elsőtítésként kiszűrődő fényt, a hátsó nyílásokat pedig sza- badon hagyjuk, hanem az összes fénykiszűrő nyílásokat azért zárjuk el pontosan, hogy az ne szolgáltasson irányvonalat és támpontot a kö- zeleddő repülőeknek, — A légoltalom tehát csak akkor lesz eredményes és a költséges beruhá- zás csak akkor lesz nem hiába való, a város és falvak minden egyes lakója egyenként is pontosan teljesítik a reájuk háruló szolgálatokat. Mert mit ér az egyik ház vagy házcsoport tel- jes elsőtítése, ha a másik házból a fény kiszü- rődik és jelzi a város fekvését, a támadó repü- lőknek, avagy például ha az egyik házban meg vannak az összes tűzoltó-eszközök, de a gyújtó- bomba éppen abba a másik szomszédházba csap bele, amelyikből az oltó-szerszámok és eszközök hiányoznak, ennél fogva ott a tűz zavartalanul elharapódzik és innen a tűz tovább terjed olyan házra is, amelyikben a kellő felkészültség meg- van a kezdő tűz eloltására, de ez nem elég egy egy már terjedőben levő tűzvész megfékezésére. Aki tehát elhanyagolja a hatósági rendeletek betartását, az nemcsak önmagát döntheti bajba, hanem veszélyezteti a polgártársa vagyoni- és életbiztonságát is, azért bünteti a törvény szí- gora mindazokat, akik a légoltalom rendeleteit nem teljesítik a legfontosabban.

Hogy pedig a légoltalom szolgálatában ön- tevékenyen tudjunk viselkedni, ismernünk kell a légi támadások célját és eszközeit, az oltá- lom és segély módozatait is.

Ezeknek az ismertetése a légoltalmi ligá- nak a feladata.

Magától értetődik, hogy a légoltalom és ön- segély megismerése és a védelem eszközeinek alkalmazni tudása csak hosszabb gyakorlat ut- ján sajátítható el. E célból tehát a légoltalmi liga előadások útján fogja a lakosságot a meg- felelő ismeretekbe bevezetni.

Időszerű tehát, a légoltalmi liga helyi cso- portjának a megalakítása először azért, mert a lakosság kioktatását a légitámadásoknál való magatartásra nem a légitámadás alatt vagy után, hanem fokozatosan és előtte kell elvégezni; de időszerű a szervezett testület megalakítása azért is, mert több tagozata a légoltalmi ligának olyan kiképzést kap a liga keretében, amit nemcsak a légoltalomban, hanem a napi életben is sok- szor értékesen hasznosíthat. — Hogy hol és mi- kor, azt majd a következőkben láthatjuk meg.

Mindenek előtt ismerkedjünk meg azzal, hogy mi is a légitámadás célja? Az ellenséges repülők célja a légitámadással az, hogy lerom- boljanak minden olyan eszközt és anyagot, amely a hátszágban a háborus erőforrásokat táplálja, vagy ellátja. Közvetett célja pedig a la- kosság állandó rémületbe tartása, rendtelensé- gek, pánikok felidézése és így a munkák állandó zavarása és az idegek kimerítése. Ennek eszkö- ze a repülőgépek. Az ellenséges és saját or- szágbeli repülőgépeket a szárnyak alsó felületén és az oldalkormányon, — a hátsó tarajon, — látható jelzésekből ismerhetjük fel.

Vannak felderítő-, vadász- és bombázó- repülőgépek, mindegyik a feladathoz mérten van felfegyverezve.

Pánikot a gép megjelenése, károkat pedig a különböző fegyverekkel és bombákkal okoznak.

(Folytatjuk.)

Elsőrendű fajalmák

(jonathán, törökbálint, batul és aranypármén) kaphatók: Özv. dr. Nagy Lajosné „Merkur” gyümölcsnagykereskedésének Krasznamegyei Bank alatti helyiségében. 2—1

Az Ady E. utca 9 szám alatt levő

Nedelescu János, romániai lakos tulajdonát képező ház bérbe kiadó, oly feltétel mel- lett, hogy az árvíz által okozott házrongá- lásokat a házbér fejében a bérlő kijavítsa. Értekezni lehet: Szabó János házgondnoknál.